

УСПЕШЕН СТАРТ НА ФЕСТИВАЛА

За четиринадесетия път Русе в началото на пролетта става национален център на българската музикална култура. Сега това може да се твърди с най-голямо основание: в XIV международен фестивал „Мартевски музикални дни“ — Русе, 1974, посветен на 30-годишнината на Социалистическата революция в България, ще вземат участие не само един от най-изтъкнатите български симфонични оркестри, но те ще представят най-големите постижения на българското музикално творчество през напрегнатите години на социалистическото строителство. Нещо повече, и нашите гости — изпълнителските състави от братските социалистически страни СССР, ГДР, ПНР и ЧССР, както и от далечна Япония идват при нас с български програми. Това е не само израз на уважение към домакините, но и ясно международно признание на нашата национална композиторска школа.

Всеки от шестнадесетте концерта на фестивала ще покаже пред русенската публика и пред гостите на фестивала представителни творби на български композитори, отразили по най-разнообразен начин новата чувствителност на нашата социалистическа епоха. Програмите съдържат произведения както на нашите най-изтъкнати композитори — основоположници на социалистическата ни музикална култура, така и на техните последователи и продължители от следващото поколение, отдавна навлезли в периода на творческата си зрелост, а също така и на най-младите, уверено овладяващи трудните проблеми на съвременното социалистическо изкуство. Тук личат и заглавия на творби, превърнали се в наша социалистическа класика, разкрили както героиката на социалистическата епоха, така и личните, интимни преживявания на съвременника. Наред с тях ще прозвучат и най-нови партитури на автори, които търсят нови пътища за разкриване пси-

хиката на новаторското ни общество. Така неуморните организатори на фестивала създават внушителна панорама на този непродължителен, но най-плодотворен период в развитието на българската музика.

Първият концерт на симфоничния оркестър на Русенската филхармония, състоял се на 23 март под диригентството на Аспарух Найденов, с който бе открит фестивалът, веднага въведе публиката в характерната атмосфера на този музикален празник. Преди всичко прави впечатление внимателният и точен подбор на програмата. С изпълнението на творби от четири автора — Л. Пипков, Д. Петков, Ал. Райчев и Кр. Кюркчийски — не само хронологично се обхващат почти всички работещи днес генерации композитори. Всеки от тях при тежава ярка индивидуалност, независимо от различията в насочеността и обема на творчеството си, а също — и от натрупаната композиторска олит. По-именно тези творчески разлики в жанрово, стилистично и образно отношение направиха програмата съзвучна на общата насока на фестивала, придала й обемност и панорамност.

Третата симфония на Л. Пипков представлява продължение на симфоничната линия в творчеството на композитора през един нов етап на неговото развитие. И тук той продължава да третира гражданската идея, като важна роля започва да играе мотивът за социалното разобличаване на силите на злото, а лириката се превръща във философски анализ и размисъл за човека и човечността. Тази симфония е и пръв ярък израз на камерните тенденции в симфонизма на Пипков, при които все по-голямо значение придобива концертното начало. Оркестър на виртуозните инструментални партии, но и ясно разбирание за образната насоченост на творбата. Така маршовите епизоди прозвучаха стремително, а когато е необходимо — дори „автоматизирано“, пресъзда-

вайки образите на разрушителните сили. Но в епизода на лиричното анданте естествено преобладават свободната и фина нюансирания на експресионната „реч“ на инструменталните партии. Оркестърът особено цялостно разгърна своите виртуозни и експресионни възможности в стихийния народен танц на финала.

В сюитата си за солска детска хор и камерен оркестър „Искрици на Октомври“ Д. Петков намира друг ръководител за разкриване на многообразната съвременност. Той намира в същите детски свет и създава поредица от лаконично изградени светли образи. Това е музика и за случане, и за изпълнение от деца, което налага и друга, недостъпна музикална стилтика. Същевременно обаче композиторът не слизва замисъла и темата. В различните части на творбата се проявява сложно тонално развитие при куплетно разгръщане на музиката (I ч.) или много фино интонационно „преливане“ от характерните български мотиви към руски мелодични обрати (V ч.), или детайлизирано и разнообразно метритично развитие на основния музикален материал (VII ч.) и т. н. Тази своеобразна образна и техническа сложност на сюитата беше превъзходно почувствувана и преодоляна от русенския представителен пионерски хор „Дунавски вълни“ с диригент Антоний Николов и солистите, въпреки че би могло да се постигне и по-голяма нюансираност на звука.

Подобни радостно-светли образи, но със средствата на симфоничния оркестър изгражда и Ал. Райчев в най-новата си творба „Академична увертюра“. С нея той продължава една характерна линия в своя симфонизъм към обновяване и пресъздаване по нов начин на традициите на героичния симфонизъм с характерната за него младежка тематика в областта на програмната увертюра. Композиторът не само посвещава творбата си на българската студентска младеж,

но и стилизира драматичните особености на този тип увертюри, продължавайки по друг начин ретроспективните мотиви на своите „Ленински поколения“. Тази тържествена, празнична увертюра, извървена пълнозвучно, „на един дъх“ от оркестъра прозвуча като встъпление към целия фестивал.

И най-сетне „Диафонична студия“ от Кр. Кюркчийски е един от първите пълноценни образци на новата „фолклорна вълна“ в нашата нова музика. Така русенските филхармоничи доказва още една съществена страна в развитието на съвременната българска музика. За композитора фолклорните мотиви са път към постигане на общочаовни социални идеи. Ето защо творбата притежава наред с ярката колоритност много дълбока и целенасочена драматична конфликтност. Може би не навсякъде оркестърът успя достатъчно точно да пресъздаде тази колоритност, но несъмнено бе разкрито напрегнатото развитие на основните образи.

Първият концерт на русенските филхармоничи е успех не само за тях, но и за фестивала, който получи енергичен старт. Този успех е особено важен, когато става дума за пропаганда на социалистическата ни музикална култура, към която оркестрантите и диригентът са се отнесли с любов и всеотдайност.

Иван ХЛЕБАРОВ